

OLIMPIADA DE LINGVISTIC
FAZA JUDE EAN
Clasele IX–XII
23 noiembrie 2013

REZOLVARE

SUBIECTUL 1
FINLANDEZ -ESTON

1.

Nominativ			Genitiv		Ilativ	
<i>român</i>	<i>finlandez</i>	<i>eston</i>	<i>finlandez</i>	<i>eston</i>	<i>finlandez</i>	<i>eston</i>
lume	rahvas	rahvas	rahvaan	rahhva	rahvaaseen	rahhvasse
gol	paljas	paljas	paljaan	pallja	paljaaseen	palljasse
uscat	tuores	toores	tuoreen	toore	tuoreeseen	tooresse
rest			jätteen	jätte	jätteeseen	jättesse
scump	kallis	kallis	kalliin	kaalli	kalliiseen	kallisse
parte	osa	osa	osan	osa	osaan	ossa
ora	linna	linn	linnan	linna	linnaan	linna
sat	kylä	küla	külän	küla	külään	kiilla
as	ässä	äss	ässän	ässä	ässään	assa
roat	püörä	pöör	püörän	pööra	püörään	pöörä
z pad	lumi	lumi	lumen	lume	lumeen	lumme
lac	järvi	järrv	järven	järve	järveen	järrve
limb	kieli	keel	kielen	keele	kieleen	
m lin	tuomi	toom	tuomen	toome	tuomeen	toome

2.

PASUL 1: Stabilim regulile de flexiune pentru cazurile genitiv i ilativ în limba finlandez , conform datelor din tabelul de mai sus.

- a. Cuvintele care se termin în **-a, -ä** la nominativ primesc terminația **-an, -än** pentru cazul genitiv, iar pentru cazul ilativ, **-aan, -ään** (N. osa – G. osan – I. osaan; N. kylä – G. külän – I. külään).

- b. Substantivele care se termină în **-i** primesc la genitiv terminația **-en**, iar la ilativ **-een** (N. lumi – G. lumen – I. lumeen).
- c. Cuvintele care se termină în **-is** la nominativ primesc terminația **-iin** la genitiv (N. kallis – G. kalliin – I. ?).
- d. Cuvintele care se termină în **-aan** i **-een** la genitiv, primesc terminațiile **-aaseen**, respectiv **-eeseen** la ilativ (N. ? – G. paljaan – I. paljaaseen; N. ? – G. tuoreen – I. tuoreeseen). Prin analogie, putem deduce că substantivele care au terminația **-iin** la genitiv primesc la ilativ terminația **-iiseen** (N. ? – G. kalliin – I. **kaliiseen**).
- e. Tot prin analogie și sim terminațiile de nominativ ale substantivelor care la genitiv se termină în **-aan**, **-een** i la ilativ în **-aaseen**, respectiv **-eeseen**. Acestea sunt **-as**, respectiv **-es** (N. **paljas** – G. paljaan – I. paljaaseen; N. **tuores** – G. tuoreen – I. tuoreeseen).
- f. Introducem datele obținute în tabelele de mai jos:

Nominativ	-a	-ä	-i	-is	-as	-es
Genitiv	-an	-än	-en	-iin	-aan	-een
Ilativ	-aan	-ään	-een	-iiseen	-aaseen	-eeseen

Nominativ	Genitiv	Ilativ
rahvas	rahvaan	paljaaseen
paljas	paljaan	paljaaseen
tuores	tuoreen	tuoreeseen
	jätteen	jätteeseen
kallis	kalliin	kaliiseen
osa	osan	osaan
linna	linnan	linnaan
külä	külän	külään
ässä	ässän	ässään
püörä	püörän	püörään
lumi	lumen	lumeen
järvi	järven	järveen
kieli	kielen	kieleen

PASUL 2: Pe baza datelor prezentate mai sus, observăm că :

- a. Perechile de vocale **-uo-** i **-ie-** din finlandez corespund perechilor **-oo-**, respectiv **-ee-** din eston (fin. *tuore* – est. *toores*; fin. *kieli* – est. *keel*). Prin analogie, presupunem că **-üö-** din finlandez corespunde lui **-öö-** din eston .
- b. **-ä** din ultima silabă a cuvântului din finlandez (*külä*, *külän*, *ässään*) corespunde lui **-a** din eston (fin. *külä* – est. *küla*, fin. *külän* – est. *küla*, fin. *ässään* – est. *ässa*).
- c. Prin analogie cu cuvintele pe care le avem deja date și cu ajutorul informațiilor de mai sus, putem găsi următoarele cuvinte pentru limba eston :

	fin.	est.
i.	<i>rahvas</i>	<i>rahvas</i>
	<i>paljas</i>	<i>paljas</i>
ii.	<i>rahvaan</i>	<i>rahva</i>
	<i>paljaan</i>	<i>pallja</i>
iii.	<i>rahvaanseen</i>	<i>rahhvasse</i>
	<i>paljaanseen</i>	<i>palljasse</i>

- d. Observăm că desinențele **-as, -es** de la nominativ din finlandez se pot strezui în limba estonă. Deducem de aici că în **-is** din finlandez se pot strezui în estonă: fin. *kallis* – est. *kallis*.
- e. Pentru a găsi corespondențele pentru nominativ ale *osa* și *linna*, analizăm mai întâi perechile de cuvinte fin. *ässä* – est. *äss* și fin. *küla* – est. *küla*. Observăm că, în estonă, ultima vocală dispare dacă este precedată de o consoană dublă și se pot strezui dacă este precedată de o singură consoană. Pe baza acestor observații, deducem că pentru *osa* și *linna* din finlandez avem *osa* și *linn* în estonă.
- f. Pentru a găsi echivalentul lui *püürä* în estonă, analizăm perechea de cuvinte: fin. *kieli* – est. *keel*. Observăm că, în estonă, vocala de la sfârșit dispare dacă ultima consoană este precedată de o vocală dublă. Întrucât **-üö-** din estonă **-öö-**, de aici rezultă că *püürä* în estonă este *pöör*.
- g. **-n** de la sfârșitul cuvintelor din finlandez, de la cazurile genitiv și ilativ, dispare la cuvintele din estonă: fin. *osan* – est. *osa*, fin. *linnan* – est. *linna* etc. De aici rezultă că la cazul genitiv avem următoarele corespondențe:
fin.	est.
<i>ässän</i>	<i>ässä</i>
<i>püürän</i>	<i>pööra</i>
<i>lumen</i>	<i>lume</i>
- h. Vocalele duble **aa, ee, ii** din finlandez se reduc la câte o vocală în estonă: **a, e, i**:
fin.	est.
<i>jätteen</i>	<i>jätte</i>
<i>jätteeseen</i>	<i>jättesse</i>
- i. La cazul ilativ, pentru cuvintele din limba estonă, consoana din ultima silabă se dublează:
fin.	est.
<i>jätteeseen</i>	<i>jättesse</i>
<i>külään</i>	<i>külla</i>
<i>püürään</i>	<i>pöorra</i>
- j. Cu ajutorul informațiilor deduse, putem găsi toate celelalte forme ale cuvântului *toome*.
- finlandez, ilativ: **tuomeen** (vezi a), g) și h))
  - finlandez, genitiv: **tuomen** și nom. inativ: **tuomi** (vezi datele de la PASUL 1)
  - estonă, genitiv: **toome** (vezi a) și g)) și nominativ: **toom** (vezi a) și f))

Nominativ		Genitiv		Ilativ	
rahvas	rahvas	rahvaan	rahva	rahvaaseen	rahhvasse
paljas	paljas	paljaan	pallja	paljaaseen	palljasse
tuores	toores	tuoreen	toore	tuoreeseen	tooresse
		jätteen	jätte	jätteeseen	jättesse
kallis	kallis	kaliin	kalli	kaliiseen	kallisse
osa	osa	osan	osa	osaan	ossa
linna	linn	linnan	linna	linnaan	linna
küla	küla	külän	küla	külään	külla
ässä	äss	ässän	ässä	ässään	ässä
püürä	pöör	püürän	pööra	püürään	pöorra
lumi	lumi	lumen	lume	lumeen	lumme
järvi	järv	järven	järve	järveen	järrve
kieli	keel	kielen	keele	kieleen	
tuomi	toom	tuomen	toome	tuomeen	toome

SUBIECTUL 2

SUPYIRE

1.

tàànrè 3
 kùù 80
 be jaaga 20
 be jaaga nà k nà baashùùnnì 37
 k 10
 k nà baatàànrè 18

baashùùnnì 7
 be jaaga nà nì kìn 21
 beetàànrè nà k 70
 kùù nà beeshùùnnì 120
 kwùù tàànrè nà k 250

2.

8 baatàànrè
 11 k nà nì kìn
 23 be jaaga nà tàànrè
 31 be jaaga nà k nà nì kìn
 52 beeshùùnnì nà k nà shùùnnì
 60 beetàànrè
 82 kùù nà shùùnnì
 180 kwùù shùùnnì nà be jaaga
 200 kwùù shùùnnì nà beeshùùnnì

3.

PASUL 1: tim c *shùùnnì* este cifra 2:

- baashùùnnì baa-2
- beeshùùnnì bee-2

Observ m c *baashùùnnì* apare de două ori: fie singur, fie la sfârșitul unui alt număr:

- baashùùnnì
- be jaaga nà k nà baashùùnnì

Ce număr apare singur și apare și ca cifră a zecilor într-un alt număr? Este numărul 7, care apare singur și în 37, ca cifră a zecilor. El poate fi descompus în:

- $7 = 5 + 2$ De aici rezultă c *baa-* este 5
- $37 = \dots\dots\dots + 7$

PASUL 2: Presupunem c 37 este „be jaaga nà k nà baashùùnnì” care se poate descompune foarte simplu în:

a. $30 + 7$

sau

b. $20 + 10 + 7$

Alegem varianta b. pentru c în structura sintagmei „be jaaga nà k nà baashùùnnì” apar trei segmente. Astfel, vom avea:

be jaaga nà k nà baashùnni

$$20 + 10 + 7$$

A adar: – *be jaaga* este 20
                  – *k* este 10

PASUL 3: Prefixul *baa-* pe care l-am întâlnit în structura cuvântului *baashùnni* mai apare în *baatàànrè*. tim c *baa-* este 5, *k* este 10, a adar: *baatàànrè* = 5 + 3 8: „*k nà baatàànrè*” este 18, iar *tàànrè* este 3.

tim c *be jaaga* este 20, astfel putem presupune c 21 este „*be jaaga nà nì kìn*”, unde *nì kìn* este 1.

PASUL 4: Au mai rămas cinci structuri care nu au corespondențe numerice:

- *kùù*
- *beetàànrè nà k*
- *kùù nà beeshùnni*
- *kwùù tàànrè nà k*

Dacă descompunem numerele care au rămas (pe baza raționamentului de mai sus) avem:

70	$20 \times 3 + 10$
80	<i>kùù</i>
120	$80 + 20 \times 2$
250	$80 \times 3 + 10$

Se poate observa că apare din nou un singur cuvânt autonom care poate reprezenta o cifră. Prin analogie cu cifrele precedente, reprezentate de cuvinte autonome (2, 3, 10, 20), 80 este un alt număr reprezentat de un cuvânt autonom care poate intra în componența altor numere. A adar, *kùù* este 80.

Pentru numere mai mari se folosește operația de înmulțire, care este marcată fie prin alăturarea termenului al doilea al înmulțirii după primul termen al înmulțirii, fie prin alipirea de o formă -prefix.

Astfel, prefixul *bee-* este corespondentul numărului 20 atunci când acesta este termenul unei înmulțiri (prin alipire). Numărul 80, *kùù*, se modifică atunci când este termenul unei înmulțiri (prin alăturare): comparați dintre „*kùù nà beeshùnni*” și „*kwùù tàànrè nà k*”.

<i>beetàànrè nà k</i>	70
<i>kùù nà beeshùnni</i>	120
<i>kwùù tàànrè nà k</i>	250

SUBIECTUL 3

GYARUNG

1.

<i>hato</i>	departe în munți
<i>š r r</i>	foarte departe la ape
<i>hana</i>	departe în jos
<i>haku</i>	departe împotriva curentului
<i>ata</i>	nu departe în sus
<i>kukud</i>	pe diagonal împotriva curentului
<i>š n n</i>	foarte departe în jos
<i>are</i>	nu departe la ape
<i>ana</i>	nu departe în jos
<i>š toto</i>	foarte departe în munți

2.

- a. aku - nu departe împotriva curentului
hata - departe în sus
hare - departe la ape
- b. foarte departe în sus - š t t
nu departe în munți - ato

3.

PASUL 1: Se grupează traduceri din limba română, marcând cu x structurile pe care le avem:

B. A.	<i>în sus</i>	<i>în jos</i>	<i>în mun i</i>	<i>la ape</i>	<i>împotriva curentului</i>
foarte <u>departe</u>		x	x	x	
<u>departe</u>		x	x		x
nu <u>departe</u>	x	x		x	
pe diagonal					x

A adar, apare de trei ori secven a „foarte departe” în:

- „foarte departe în jos”
„foarte departe în mun i”
„foarte departe la ape”

De asemenea, apare de trei ori secven a: „în jos”:

- „foarte departe în jos”
„departe în jos”
„nu departe în jos”

PASUL 2: Se grupează secven ele din gyarung astfel:

a.	ha-to	b.	š -r r	c.	a-ta	d.	kukud
	ha-na		š -n n		a-re		
	ha-ku		š -toto		a-na		

Există trei segmente care se repetă, pe care le grupăm în clasa A și care ar corespunde cu cele trei grade de departare: „foarte departe”, „departe” și „nu departe”.

A: ha-
          ș -
          a-

Celelalte segmente pot fi grupate în clasa B care indică locul:

B: -to   -r r
         -na   -n n
         -ku   -toto
         -ta
         -re

PASUL 3: Segmentele -r r , -n n , -toto pot fi asociate prin analogie cu -re, -na respectiv -to. Se observă faptul că atunci când segmentul ș - se atașează bazei se produc două fenomene:

1. armonia vocalică :   e din -re
                                  a din na   (în acest fel se va rezolva și traducerea de la punctul b. „foarte departe în sus” – ș t t)
2. se dublează segmentul din clasa B: -r r
   -n n
   -toto

PASUL 4: Grupăm structurile din gیارung conform informațiilor prezentate mai sus:

B. A.	-to (-toto)	-na (-n n)	-ku	-ta	-re (-r r)
ha-	x	x	x		
ș -	x	x			x
a-		x		x	x

PASUL 5: Se remarcă faptul că segmentul -ta din clasa B apare o singură dată (spre deosebire de celelalte, care pot apărea de mai multe ori): ata. În traducerea din limba română în combinație cu segmentele din clasa A (gradele de departare) apare o singură dată „în sus” în sintagma „nu departe în sus”. Deducem că ta este „în sus”, iar a- este „nu departe”.

Din clasa A, în combinație cu „nu departe”, a-, apar și -re și -na. În traduceri avem: „nu departe la ape” și „nu departe în jos”. Altfel, „în jos” apare de trei ori în traduceri. Segmentul care apare de trei ori este -na. Deducem că traducerea lui -na este sintagma „în jos”. Celălalt segment, -re, corespunde traducerii „la ape”. Altfel, avem:

ata – „nu departe în sus”
are – „nu departe la ape”
ana – „nu departe în jos”

PASUL 6: Sintagma „la ape” mai apare o singură dată în structura „foarte departe la ape”. Din

observația de la pasul 3 și pentru că tim c -re este „la ape”, deducem faptul că ș -r r este tradus prin „foarte departe la ape”, ș - fiind marca gradului „foarte departe”. Astfel, „departe” se va traduce prin segmentul *ha-*.

A adar, vom avea:

hana – „departe în jos”

š n n – „foarte departe în jos”

hato – „departe în muni” -to este „în muni”

š toto – „foarte departe în muni”

haku – „departe împotriva curentului”

kukud – „pe diagonală împotriva curentului”

PASUL 7: Completăm tabelul cu traduceri obținute:

B. A.	în sus -ta / -t	în jos -na / -n	în muni -to	la ape -re / -r	împotriva curentului -ku
foarte <u>departe</u> š -	<i>š t t</i>	<i>š n n</i>	<i>š toto</i>	<i>š r r</i>	
<u>departe</u> <i>ha-</i>	<i>hata</i>	<i>hana</i>	<i>hato</i>	<i>hare</i>	<i>haku</i>
nu <u>departe</u> <i>a-</i>	<i>ata</i>	<i>ana</i>	<i>ato</i>	<i>are</i>	<i>aku</i>

Pe diagonală împotriva curentului – *kukud*